

HYVINVOINTISUUNNITELMAN 2026-2029 ALUSTAVAT TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

II Terveys, elintavat ja harrastaminen

Tässä osiossa on paljon lapsia ja nuoria koskevia toimenpiteitä, joita on hyvä kommentoida.

1. Kunta tukee eri ikäisten kuntalaisten mahdollisuuksia terveellisiin ja turvallisiin elintapoihin.

- Liikkuva Vesilahti –hankkeen myötä kehitetään liikunnallista toimintakulttuuria. Hankkeeseen kytkeytyvällä etsivällä harrastustoiminnalla pyritään tavoittamaan vähän liikkuvia nuoria. *Kuinka tätä ylläpidetään, kuinka tavoittaa kohderyhmän? Hankkeen näkyvyys?* Hankkeessa myös kehitetään yhteistyössä kunnan varhaiskasvatuksen kanssa Perheliikuntatapahtumien mallia, jonka tavoitteena on lisätä perheiden hyvinvointia ja kannustaa yhteisen aktiivisen toiminnan pariin.
- Elintapaneuvontaa toteutetaan säännöllisesti kuntalaisille ja toimintaa kehitetään edelleen paikallisella ja alueellisella tasolla.
- Kunta kehittää edelleen maksuttomia liikunta- ja hyvinvointipalveluita ikääntyneille ja liikuntarajoitteisille kuntalaisille.

2. Kunta edistää mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen kuntalaisten toiveet huomioiden.

- Kunnassa edistetään liikunnan harrastamista ja arkiliikuntaa kaikissa ikäryhmissä.
 - Liikkuva Vesilahti –hankkeen puitteissa järjestetään liikunnallisia tapahtumia lasten ja nuorten toiveet huomioiden. *Kuinka toiminnan saisi näkyväksi myös nuorille ja yläkouluikäisille?*
 - Liikunnan harrastamisen malli –hankkeen myötä luodaan yhteistyössä seuratoimijoiden kanssa polku harrastuskerhotoiminnasta seuratoiminnassa tapahtuvaan harrastamiseen. Lisäksi kehitetään toimintamalleja, joilla saadaan liikuntaa harrastamattomia lapsia ja nuoria uusien liikuntaharrastusten pariin. *Nuoret mukaan mainostamaan, somen vaikutus.*
 - Testamenttilahjoituksen turvin subventoidaan senioreiden uimahallikuljetuksia ja muita ikäihmisten liikunta- ja kulttuuripalveluita.
 - Seuratoimijoiden avustusprosessin selkeyttäminen.
- Parannetaan edellytyksiä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitoon kehittämällä erityisesti työikäisten liikuntaolosuhteita.
- Edistetään kuntalaisten kulttuurihyvinvointia ja pyritään madaltamaan kynnystä hyödyntää kulttuuripalveluita.
 - Kaikukortin käyttöönotto vuonna 2026.
 - Operaatio Pirkanmaan kulttuurihankkeet ja –tempaukset kunnassa.
 - Tuetaan paikallisten kulttuuritapahtumien järjestämistä (esim. yhteisölliset toritapahtumat, Filmipyörän elokuvanäytökset).
 - Tehdään yhteistyötä keskeisten kulttuurin sidosryhmien kanssa (mm. Taitokeskus, kulttuurikeskus PiiPoo). *Musiikkia nuorille sekä taidetta katukuvaan*

3. Kunnassa edistetään mielenterveyden rakentumista arjessa.

- Nuorten mielenterveyden edistämiseen sekä ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen tartutaan moniammatillisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
Mielenterveyspalvelut heikentyneet, nuori ei saa apua helposti Vesilahdessa.
 - Toteutetaan koululaisille päihdevalistusta sekä mielenterveyttä tukevaa toimintaa yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa. *Päihdevalistus, kokemusasiantuntijat kertomaan omakohtaisia kokemuksia ja valistamaan nuoria.*
 - Kunnan henkilöstölle järjestetään säännöllistä koulutusta mielenterveyden tukemiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön liittyen.
- Jatketaan kunnassa alueellista Pakka-työtä.
- Kunta osallistuu alueelliseen Kirjopolku-hankeeseen.
- Harrastamisen Suomen mallin mukaista Harrastamisen Vesilahden mallia jatketaan kunnassa. Harrastustoiminnan avulla lisätään lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä, ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä tarjotaan puitteet uusien taitojen oppimiseen ja kokemusten kartuttamiseen. *Kuinka mainonta saavuttaa nuoren, onko harrastukset mieleisiä, nuoret mukaan vetämään harrastustoimintaa*

III Turvallinen ympäristö

Myös tässä osiossa on paljon lapsia ja nuoria koskevia toimenpiteitä.

1. Kunta tukee sosiaalisten suhteiden syntymistä, verkostoitumista ja yhteisöllisyyden kehittymistä luomalla mahdollisuuksia kohtaamisiin.

- Kunta tukee seurojen, järjestöjen ja muiden paikallisten yhteisöjen toimintaa sekä luo mahdollisuuksia tapahtumien ja tempausten järjestämiseen. Kunta nostaa esille paikallisia toimijoita ja tukee niitä viestinnässä sekä toiminnan kehittämis- ja koordinaatitöissä.
- Kunnassa edistetään sosiaalisten verkostojen ja kohtaamisten syntymistä kehittämällä vapaa-ajan palveluita ja kohtaamispaikkoja.
 - Mm. avoin varhaiskasvatus, perheliikuntaryhmät varhaiskasvatus- ja alakouluikäisille, Harrastamisen Vesilahden malli, yhteisölliset tapahtumat.
- Suunnitellaan ja toteutetaan nuorten yhteisöllisyyttä ja viihtyisyyttä tukevia toimenpiteitä yhdessä nuorten kanssa: osallistetaan aktiivisesti nuoria mm. meneillään olevan hanketyön kehittämiseen ja tehdään yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa. *Nuoret ei tiedä tästä mahdollisuudesta, kuinka tätä mainostetaan nuorille*

2. Edistetään kuntalaisten yhdenvertaisuutta ja koetun turvallisuuden eri osa-alueita.

- Tuetaan koulujen ja nuorisopalveluiden henkilökuntaa sekä vanhempia puuttumaan kiusaamiseen ja häirintään sekä kehitetään toimintamalleja moniammatillisesti. *Kiusaamisen erimuotojen tunnistaminen ja rohkeus puuttua ajoissa. Koulutusta henkilökunnalle ja vanhemmille.*
- Ennaltaehkäistään kouluissa syntyviä väkivaltatilanteita mm. henkilökunnan lisäkoulutuksen sekä alueellisen ja moniammatillisen yhteistyön avulla. *Kouluille lisää välituntitoimintaa, aikuiset läsnä toiminnassa*

- **Tuetaan eri-ikäisten lasten ryhmäytymistä ja tunnetaitojen kehittymistä** *Ryhmäytys- ja tunnetaitotunteja on hyvin koulussa* monipuolisin menetelmin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
- Sitoudutaan edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikilla kunnan toimialoilla lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

3. Lisätään ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

- Edistetään liikenneturvallisuutta kunnassa.
 - Kartoitetaan vaarallisiksi koettuja liikkumisympäristöjä ja parannetaan niiden turvallisuutta.
 - **Tuetaan nuorten liikennekasvatusta.** *Kokemusasiantuntijat liikennekasvatukseen*
- Jatketaan hankesuunnittelua kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi Lempäälän ja Vesilahden välille.

I Hyvinvoinnin rakenteelliset edellytykset

Nämä tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät lähinnä kunnan hallintoon ja päätöksentekoon. NuVa voi kommentoida niitä halutessaan, mutta voi myös jättää väliin.

1. **Varmistetaan, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hallinnolliset rakenteet mahdollistavat hyte-kertoimen pysymisen yli 70:ssä sekä Lapsiystävällinen kunta -mallin laaja-alaisen toteuttamisen.**
(Hyte-kerroin = hyvinvoinnin edistämisen ”porkkana” kunnille: mitä enemmän kunta edistää hyvinvointia, sitä isomman rahoituksen se voi saada valtiolta. Hyte-kertoimen indikaattori = mittari, jolla mitataan kuntien tekemiä hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.)
 - Tarkastellaan hyte-kertoimen indikaattoreita ja kohdistetaan toimenpiteitä niihin indikaattoreihin, joita kunnassa on mahdollista edistää. Huolehditaan, että korkealla tasolla olevat indikaattorit säilyttävät tasonsa.
 - Ennakkovaikutusten systemaattista arviointia ja siihen liittyvää osaamista kehitetään edelleen. Erityisesti lapsivaikutusten arviointia (LAVAa) edistetään Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisesti.
 - Perehdytetään kunnan työntekijät ja uudet luottamushenkilöt lasten oikeuksiin ja kunnassa tehtävään Lapsiystävällinen kunta -työhön. Lasten oikeudet nostetaan esille myös henkilöstön täydennyskoulutuksissa.
 - Aloitetaan yhteisövaikuttavuustyö yhteistyössä hyvinvointialueen ja Itlan kanssa osana Lapsiystävällinen kunta -mallia.
 - Näkymä-työkalun käyttöönotto.

2. **Vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa edistetään siten, että osallisuus on jatkuvaa ja proaktiivista.**

(= Kunnan päättäjät ja virkahenkilöt ovat kuntalaisiin yhteyksissä säännöllisesti eikä vain silloin, jos esim. jotain ongelmia ilmenee. Kuntalaisille luodaan mahdollisuuksia vaikuttaa kunnassa tapahtuviin asioihin.)

- Kuntalaisten osallisuutta edistetään mm. toteuttamalla Lapsiystävällinen kunta – toimintamallia, vaikuttajatoimielinten toimintaa kehittämällä, viestinnällä, kyselyillä, työpajoilla ja tilaisuuksilla. Toimintoja kehitetään aktiivisesti sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta arvioidaan kuntalaislähtöisyys huomioiden.
- Liikkuva Vesilahti -hanke kerää lasten ja nuorten toiveita erilaisista liikunnallisista tapahtumista sekä toimenpiteistä. Tapahtumia ja toimenpiteitä suunniteltaessa huomioidaan lapsilta ja nuorilta saadut toiveet sekä osallistetaan heitä tapahtumien toteutuksessa. *Kyselyitä nuorille ja houkuttimena palkinto. Tämä näkyväksi, jotta tavoittaa kohderyhmän.*
- Osallisuutta edistettäessä kiinnitetään erityistä huomioita haavoittuvassa asemassa oleviin ikä -ja väestöryhmiin (mm. yksinäisyyttä kokevat nuoret ja ikääntyneet, tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevat, vammaiset henkilöt). *Hävikki ruuan jakaminen heikommassa asemassa oleville ja sitä tarvitseville. Tapahtumat ja toiminnot ilmaisia, matala kynnys osallistua.*
 - Kaikukortin käyttöönotto vuoden 2026 aikana.

3. **Tuetaan kunnan elinvoimaa vahvistamalla kunnan veto- ja pitovoimaa sekä huolehditaan kuntalaisten yhdenvertaisuudesta ja hyvinvointipalveluiden saavutettavuudesta.**

(Kunnan veto- ja pitovoima = kuinka hyvin kunta onnistuu houkuttelemaan uusia asukkaita, yrityksiä ja investointeja sekä huolehtimaan siitä, että kunnassa jo olevat pysyvät siellä jatkossakin.)

- Huomioidaan kunnan alueelliset erot, kun kehitetään hyvinvointipalveluiden saavutettavuutta.
- Tehdään yhteistyötä kunnan vaikuttamistoimielinten, hyvinvointialueen, naapurikuntien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa kuntalaisten yhdenvertaisuuden ja hyvinvointipalveluiden saavutettavuuden edistämiseksi.
 - Kehitetään kunnan lakisäätisiä kotoutumisen palveluita Lempäälän kunnan kanssa (yhteistoimintasopimus kotoutumispalveluiden järjestämisestä).
 - Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään edelleen mm. ehkäisevään päihdetyöhön ja ikäihmisten palveluihin liittyen.